

Kod: KTÜ.YNG.III

Senato: 23.05.2023

Sayı: 338-6

YÖNERGE**KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ**
SUCUL OMURGALI CANLI DENEYLERİ YEREL ETİK KURULU
KURULUŞ VE İŞLEYİŞ YÖNERGESİ**Amaç**

MADDE 1- (1) Bu Yönergenin amacı Karadeniz Teknik Üniversitesi ve bağlı kuruluşlarında sucul omurgalı canlılar ile yapılacak olan bilimsel araştırma, test, eğitim-öğretim gibi temel etkinliklerde kullanılan yöntem ve materyaller ile ilgili minimum etik standartları saptamak, etik ilkeler doğrultusunda görüş bildirmek ve araştırma önerilerini bu açıdan incelemek üzere oluşturulacak Karadeniz Teknik Üniversitesi Sucul Omurgalı Canlı Deneyleri Yerel Etik Kurulunun kuruluşu, görevleri, çalışma yöntemi, ilkeleri ve işleyişine ilişkin esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Yönerge, Karadeniz Teknik Üniversitesinde bilimsel amaçla kullanılacak sucul omurgalı canlıların kullanımından önce alınması gereken izinleri, Karadeniz Teknik Üniversitesi Sucul Omurgalı Canlı Deneyleri Yerel Etik Kurulunun oluşturulmasını ve bu kurulun çalışma usul ve esaslarını, görevlerini, eğitim, denetim ve yükümlülüklerini kapsar.

Dayanak

MADDE 3- (1) Bu Yönerge, 2547 Sayılı Yasanın 14. Maddesine dayalı olarak 20.04.2019 tarih ve 30751 Sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Bilimsel Amaçlar İçin Kullanılan Sucul Omurgalı Canlıların Refah ve Korunmasına Dair Yönetmelik hükümlerine göre hazırlanmıştır.

Kısaltmalar ve tanımlar

MADDE 4- (1) Bu Yönergede geçen kısaltmalar;

- Bakanlık: Tarım ve Orman Bakanlığını,
- Barındırma alanı: Akvaryum, tank, havuz gibi içine su konabilen yapılar ile su içine kurulabilen ağ kafes gibi yapıların bulunduğu alanı,
- Çalışma izni: Kuruluş izni ile yer, proje ve belgeleri uygun bulunmuş, yapılan incelemelerde hiçbir eksikliğin bulunmadığı tespit edilmiş üretici, tedarikçi, kullanıcı ve araştırmaya yetkili kuruluşların faaliyet gösterebilmeleri için Bakanlıkça verilen izin belgesini,
- Deney: Bilimsel amaçlarla sucul omurgalı canlılar üzerinde gerçekleştirilecek her türlü prosedür veya prosedürler bütünü,
- Deney ünitesi: Sucul omurgalı canlılar üzerinde her türlü prosedür veya prosedürlerin gerçekleştirildiği, Tarım ve Orman Bakanlığında çalışma izni bulunan birimleri,
- Etik: Araştırmalarda kullanılacak sucul omurgalı canlılarla ilgili olarak, insan ve sucul omurgalı canlıların yaşamını ilgilendiren bilimlerde yapılabilecek hareketlerin sınırları, sucul omurgalı canlılara yönelik yapılacak tutum ve davranışa yol gösterici evrensel kuralları,
- Genel Müdürlük: Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğünü,
- İl müdürlüğü: Tarım ve Orman Bakanlığı il müdürlüğünü,
- İnsancıl öldürme metodu: sucul omurgalı canlıların kendi türüne has, en az fiziksel ve duyuşsal ağrı, eziyet ve sıkıntıya maruz kalacağı şekilde yaşamının sonlandırılması,
- İyi laboratuvar uygulamaları: Klinik çalışmalar dışındaki sağlık ve çevre güvenliği

çalışmalarının planlanması, yapılması, izlenmesi, kaydedilmesi, arşivlenmesi ve rapor edilmesi şartları ve yönetim usulleri ile ilgili kalite sistemini,

i) KTÜ SOCYEK: Karadeniz Teknik Üniversitesi Sucul Omurgalı Canlı Deneyleri Yerel Etik Kurulunu,

i) Kullanıcı: Sucul omurgalı canlıları prosedürlerde kullanmaya yetkili olan kişiyi,

j) Kuruluş: Tarım ve Orman Bakanlığınca çalışma izni bulunan, müstemlatı ile birlikte açık, kapalı, yarı açık, her türlü sabit ya da taşınabilir tesis, bina veya binalar grubunu,

k) Proje: Tanımlanmış bilimsel bir amacı olan ve bir ya da daha fazla prosedürü kapsayan iş programını,

l) Prosedür: Sucul omurgalı canlıların yalnızca organları veya dokularını kullanmak için öldürülmesi hariç; sucul omurgalı bir canlının doğumu, kuluçkadan çıkması, herhangi bir biçimde genetiği değiştirilmiş sucul omurgalı canlı soyunun oluşturulması ve devam ettirilmesi süreçlerini de kapsayan, invaziv veya invaziv olmayan, bilinen veya bilinmeyen sonuçları olan deneysel, bilimsel veya eğitici amaçlar için sucul omurgalı canlıda iyi veterinerlik uygulamalarına uygun olarak bir iğnenin batırılmasıyla oluşan ağrıya eşit veya daha fazla ağrı, eziyet, sıkıntı veya kalıcı hasara yol açabilen kullanımını,

m) Risk analizi: Bakanlıktan çalışma izni almış üretici, tedarikçi, kullanıcı ve araştırmaya yetkili kuruluşların faaliyetleri sırasında ortaya çıkabilecek risklerin belirlenmesi ve bu riskleri en aza indirecek veya ortadan kaldıracak önlemlerin alınmasını,

n) Rektör: Karadeniz Teknik Üniversitesi Rektörünü,

o) Sekreteryaya: Karadeniz Teknik Üniversitesi Sucul Omurgalı Canlı Deneyleri Yerel Etik Kurulu çalışmalarında gerekli koordinasyonu sağlayan, yazışmaları yapan ve kayıtları tutan kişi veya kişileri,

ö) Sucul omurgalı canlı: Yunus ve balinalar (Cetacea) hariç olmak üzere, yaşamının tüm evrelerini veya bir bölümünü suda geçirmek zorunda olan balıklar (Pisces), kurbağalar (Amphibia), sucul sürüngenler (aquatic/semi-aquaticreptilian) gibi omurgalı canlıları,

p) SOCMEK: Sucul Omurgalı Canlı Deneyleri Merkezi Etik Kurulunu,

r) SOCYEK: Sucul Omurgalı Canlı Deneyleri Yerel Etik Kurulunu,

s) Sucul omurgalı canlı kullanım sertifikası: Sucul omurgalı canlıların bilimsel amaçlı kullanımına ilişkin olarak SOCMEK tarafından eğitim konuları belirlenmiş programa kayıt yaptırarak devam ve başarı şartlarını yerine getiren kursiyerlere verilen belgeyi,

ş) Sucul omurgalı canlı refahı birimi: Karadeniz Teknik Üniversitesi Sucul Omurgalı Canlı Uygulama ve Araştırma Biriminde sucul omurgalı canlıların refahı ve bakımından sorumlu birimi,

t) Üniversite: Karadeniz Teknik Üniversitesini (KTÜ),

ifade eder.

Sucul omurgalı canlılarının kullanılma amaçları

MADDE 5- (1) Sucul omurgalı canlılar;

a) Sucul omurgalı canlılarının korunmasını amaçlayan araştırmalar,

b) Sucul omurgalı canlılarının refahı ve kültürü yapılan sucul omurgalı canlılarının üretim şartlarının iyileştirilmesi,

c) Sucul omurgalı canlılarının davranışsal özelliklerin değerlendirilmesi, tespiti, düzenlenmesi veya değiştirilmesi amacıyla; ilaçların, aşıların, gıdaların, diğer madde ve ürünlerin geliştirilmesi, kalite, etkinlik ve güvenlik testlerinin yapılması,

ç) Mesleki becerilerin kazandırılması, sürdürülebilmesi veya geliştirilmesi için öğrenim veya eğitim için kullanılabilir.

Sucul Omurgalı Canlı Deneyleri Yerel Etik Kurulunun kuruluşu

MADDE 6- (1) KTÜ SOCYEK;

a) Sucul omurgalı canlıların kullanımı konusunda deneyimli, tam zamanlı çalışan üniversite öğretim üyelerinden bir başkan,

b) Üniversite bünyesinde sucul omurgalı canlı ile çalışma yapan birimlerde görevli öğretim üyeleri,

c) Bir sivil toplum kuruluşuna kayıtlı T.C. vatandaşı bir üyeden oluşur.

(2) KTÜ SOCYEK'te görev alacak en az bir üyenin sucul omurgalı canlı deneylerinde en az bir yıl tecrübeli ve doktora derecesine sahip olması gereklidir.

SOCYEK Sekretaryası

MADDE 7- (1) KTÜ SOCYEK'in düzenli çalışması, başvuruların alınması, değerlendirilmesi ve arşivlenmesi amacıyla ayrı bir sekretarya birimi oluşturulur.

SOCYEK Başkanı

MADDE 8- (1) KTÜ SOCYEK Başkanı, Başkan Vekili ve üyeler KTÜ Sürmene Deniz Bilimleri Fakültesi Dekanlığı önerisi ile Rektör tarafından atanır.

Üyelerin görev süresi

MADDE 9- (1) KTÜ SOCYEK üyelerinin görev süresi dört yıldır. Görev süresi biten üye yeniden atanabilir. Bir takvim yılı içinde izinsiz ve mazeretsiz olarak üst üste üç toplantıya katılmayanın üyeliği kendiliğinden düşer. Üyelik sıfatının ölüm, emeklilik, ayrılma veya herhangi bir nedenle sona ermesi veya üyeliğinin düşmesi halinde, yerine aynı usulle ve kalan süreyi tamamlamak üzere, ayrılan üyenin nitelikleri taşıyan yeni bir üye görevlendirilir.

Sucul Omurgalı Canlı Deneyleri Yerel Etik Kurulunun görev ve yetkileri

MADDE 10- (1) Sucul Omurgalı Canlı Deneyleri Yerel Etik Kurulun görev ve yetkileri aşağıdakilerden ibarettir.

a) SOCYEK'in belirlediği etik ilkeler ve iyi laboratuvar uygulamaları çerçevesinde kendi çalışma usul ve esaslarını belirleyen yönergeyi hazırlamak ve gerekli hallerde değişiklik önerileri yapmak.

b) Sucul omurgalı canlılar üzerinde yapılacak tüm işlemlerin etik yönden kabul edilebilir sınırlarını belirleyerek çalışma protokollerini onaylamak veya gerekçeli olarak kabul etmemek.

c) Üniversite içinde sucul omurgalı canlı kullanılması sürecinin etik kurallara uygun olarak sürdürülmesini denetlemek ve bu amaçla gerekli düzenlemeleri yapmak.

ç) Sucul omurgalı canlı kullanılmayan veya en az sayıda sucul omurgalı canlı kullanılan ya da daha az acı veren alternatif yöntemlerin geliştirilmesine ve doğrulanmasına katkıda bulunacak araştırmaları teşvik etmek.

d) Sucul omurgalı canlılar üzerinde yapılacak işlemlerin onaylanmış protokole göre yapılmasını ve gerektiğinde sonlandırılmalarını sağlamak.

e) Sucul omurgalı canlılarla çalışacak personelin gerekli eğitim almasını sağlamak. Bu amaçla sertifika programları düzenlemek.

f) Düzenlenecek eğitim sertifika programlarını otuz gün önce SOCYEK'e bildirmek.

g) Düzenledikleri sertifika eğitim programları ve eğitim sonunda başarılı olarak sertifika alan kursiyerler ile ilgili bilgileri SOCYEK'e bildirmek.

ğ) Sucul omurgalı canlılarının üretim, yetiştirme, barındırma ve nakil koşulları ile deneylerin yapıldığı laboratuvar koşullarını ve ekipmanın etik yönden uygun olup olmadığı denetlemek, uygun görmediği durumlarda sucul omurgalı canlı kullanılmasını engellemek.

h) Sucul omurgalı canlı kullanımı ile ilgili her türlü bilgi ve veriyi toplamak, sucul omurgalı canlı yıllık kullanım raporunu hazırlamak ve istatistikî veri tabloları ile yıllık faaliyet raporunu hazırlayarak SOCYEK'e sunmak.

ı) Deneysel çalışmalar sonunda ortaya çıkan atıklar, ölü sucul omurgalı canlı ve tıbbi atıkların 2872 sayılı Çevre Kanunu ve ilgili mevzuat çerçevesinde yok edilmesini sağlamak.

i) Deneyde kullanılan sucul omurgalı canlıların, prosedür sonrası sahiplendirilmesi veya çiftçilik sistemine iadesinde sakınca görülüp görülmediği bildirmek.

Sucul Omurgalı Canlı Deneyleri Yerel Etik Kurulunun çalışma yöntemi

MADDE 11- (1) KTÜ SOCYEK aşağıda belirtildiği şekilde çalışır:

a) KTÜ SOCYEK iki ayda bir defa üyelerin en az üçte ikisinin katılımı ile kurum içinde ve önceden ilan edilmiş tarihte başkanın belirlediği gündemle toplanır. Başkanın yokluğunda vekil başkanlık yapar.

b) Kararlar oy çokluğu ile alınır. Oy eşitliği durumunda başkanın oyu yönünde karar verilir.

c) Başvurular geliş sırasına göre gündeme konur ve en geç kırk iş günü içinde karara varılır ve karar yazılı olarak proje yürütücüsüne bildirilir. KTÜ SOCYEK başvuruları inceleyerek "uygun", "düzeltilmesi gerekir", "koşullu olarak uygun" veya "ret" kararı verir. Gerekli hallerde kurul deneyimli uzmanların yazılı görüşüne başvurabilir veya uzmanları toplantıya davet ederek sözlü görüş isteyebilir.

ç) Düzeltilmesi yönünde karar verildiğinde, başvurular yürütücü tarafından düzeltildikten sonra tekrar değerlendirilir. Bunlar için "uygun", "koşullu uygun" ya da "ret" kararı verilir.

d) İlk başvuruda ya da düzeltildikten sonraki başvuruda "koşullu uygun" kararı verilmiş projeler, kararda belirtilen süre ile izlendikten sonra istenen koşulların yerine getirilip getirilmediği de dikkate alınarak "uygun" ya da "uygun değildir" şeklinde karar verilir.

e) İzin verilen projelerde sucul omurgalı canlıların refahını olumsuz etkileyecek herhangi bir değişiklik olup olmadığı KTÜ SOCYEK tarafından denetlenir. Onaylanan projeye uyulmaması durumunda, verilen izin KTÜ SOCYEK tarafından iptal edilir.

f) Etik kurul üyelerine ait başvurular görüşülürken ilgili kurul üyesi toplantıya katılamaz ve oy kullanamaz. Bu durumda SOCYEK toplantı üye sayısı yarıdan bir fazlası olarak değerlendirilir.

g) Bütün başvurular ve alınan kararlar bir veri tabanında en az beş yıl süre ile saklanır. Kayıtlar SOCMEK, Tarım ve Orman Bakanlığı ve Üniversite yönetiminin denetimine açık tutulur.

ğ) Başkanlığa bağlı olarak oluşturulan sekreteryaya SOCYEK'in çalışmalarının ve kayıtlarının düzenli tutulmasını sağlar.

Sucul Omurgalı Canlı Deneyleri Yerel Etik Kuruluna başvuru

MADDE 12- (1) Sucul Omurgalı Canlı Deneyleri Yerel Etik Kuruluna başvuru aşağıdaki gibi yapılır.

a) KTÜ SOCYEK'e yapılacak başvurular BAŞVURU FORMU'nun eksiksiz doldurulması ile yapılır.

b) Yalnızca Karadeniz Teknik Üniversitesi bünyesinde yapılacak olan her türlü araştırma projesi, tez çalışmaları, eğitim amacıyla yapılacak öğrenci uygulamaları ve demonstrasyonlar için başvurular kabul edilir.

c) Saha araştırmalarının birden fazla ilde yürütülmesi halinde sadece bir yerin SOCYEK onayının alınması yeterlidir.

ç) Karadeniz Teknik Üniversitesi mensubu olmayan ancak Karadeniz Teknik Üniversitesindeki araştırma birimlerinde çalışmalarını yapacak olan araştırmacılar ilgili birimden alınmış izin belgelerini başvuru formuna eklemeleri zorunludur.

d) Başvurular, proje yürütücüsü tarafından yapılır. Tez çalışmalarında yürütücü, danışman öğretim üyesidir.

e) Onay için sunulan araştırma protokollerinde sucul omurgalı canlı kullanan kişinin kullanım sertifikası yoksa çalışmaya onay verilmez.

f) Bir araştırmacı, kendi sertifikası olmaması halinde araştırma yürütücüsü olarak başka kişilerle ortak çalışma yapmak amacıyla KTÜ SOCYEK'e başvurabilir. Bu durumda, sucul omurgalı canlı üzerinde yapılacak uygulamalar, projede görev alan sertifika sahibi diğer bir araştırmacı tarafından yürütülür.

g) KTÜ SOCYEK onayı alındıktan sonra projedeki ve çalışmaya katılacak kişilerdeki değişiklikler yürütücü tarafından SOCYEK'e yazılı olarak bildirilir ve onay alınır.

ğ) KTÜ SOCYEK tarafından projelere azami beş yıl süre ile izin verilir, süre uzatımı talebi olması halinde, talebin gerekçelendirilmesi şartıyla ek süre verilebilir.

h) Aşağıdaki müdahaleler KTÜ SOCYEK iznine tabi değildir:

- 1) Ölü sucul omurgalı canlı veya dokusu,
- 2) Sperm sağma,
- 3) Dışkı veya altlık örneği toplama.

Sucul Omurgalı Canlı Deneyleri Yerel Etik Kurulun çalışma ilkeleri

MADDE 13- (1) KTÜ SOCYEK aşağıdaki ilkelere göre çalışır.

a) Bilimsel araştırmalarda kullanılacak sucul omurgalı canlılara kötü muameleleri engellemek.
b) Sucul omurgalı canlılarının bu Yönergenin amaçları kapsamında kullanılmasını sağlamak.
c) Ağır acı, stres ya da buna denk eziyet veren deneylerde bir sucul omurgalı canlıların bir defadan fazla kullanılmasını engellemek. Zorunlu olarak kullanılması durumunda bunun sağlam bilimsel gerekçelere dayandırılmasını sağlamak.

ç) Eğitim veya sunum amacıyla kongre, konferans ve seminerlerde ağırlı deneylerin yapılmasını engellemek.

d) Araştırmalar süresince kullanılan sucul omurgalı canlılara, türüne uygun şartlar hazırlanmasını ve en iyi fizyolojik, davranışsal ve çevresel koşulların teminini sağlamak.

e) Sucul omurgalı canlıların uygun koşullarda ve eğitilmiş personel ile bakılmasını sağlamak.

f) Daha önce ayrıntılı olarak yapılmış deneylerin tekrarını önlemek.

g) Deney için uygun sucul omurgalı canlı ve yöntemin seçilmesini sağlamak.

ğ) Geçerli bilimsel sonuç verebilecek en az sayıda sucul omurgalı canlı kullanılmasını sağlamak.

h) Ağrı ve acı verecek deneylerin uygun anestezi ve ağrı kesici ilaçlar kullanılarak yapılmasını sağlamak.

i) Ağır ve uzun süreli acıya maruz bırakacak deneylerin yapılmasına, etik ilkeler ile araştırmadan elde edilecek fayda ve sucul omurgalı canlıların çekeceği acı dikkate alınarak karar vermek.

ı) Bilimsel hedeften uzaklaşmadığı ve sucul omurgalı canlıların refahının bozulmadığı sürece birden fazla uygulama yaparak, deneyde kullanılan sucul omurgalı canlıların sayısını azaltmak.

j) Deneyde kullanılarak ölen canlıların doku ve organlarının paylaşılması kapsamında diğer başvurularda değerlendirilmesini sağlamak.

k) Onay verilen projelerde, içerikte ve çalışmaya katılacak kişilerde yapılacak değişiklikleri takip etmek ve gerekli izinlerin alınmasını sağlamak.

l) Sucul omurgalı canlıların deney sonrası uygun koşullarda acı çekmeden öldürülmelerini sağlamak.

m) Araştırmada kullanılan ve yaşamlarını sürdüren sucul omurgalı canlılara, deney sonunda sağlıklı yaşam koşullarının teminini sağlamak.

n) Yalnızca kendi bünyesindeki sucul omurgalı canlı refahı biriminin denetiminde gerçekleştirilecek prosedürlere izin vermek.

Sucul omurgalı canlı ve araştırmalara ilişkin uygulamalar

MADDE 14- (1) Sucul omurgalı canlı ve araştırmalara ilişkin uygulamalar aşağıdaki şekilde yapılır.

a) Sucul omurgalı canlı kullanarak her türlü eğitim, araştırma, uygulama ve test yapmak isteyen veya sucul omurgalı canlılara dokunarak katkıda bulunan öğrenciler, araştırmacılar, akademik, sağlık, teknik ve idari personel Sucul omurgalı canlı kullanıcıları olarak kabul edilir.

b) Sucul omurgalı canlı kullanıcıları, sertifika almadan bu canlılar üzerinde deney, eğitim, test amacıyla işlem yapamaz ve çalışma mekânlarında bu canlıları barındıramazlar.

c) Deneylerde kullanılacak sucul omurgalı canlı türlerinin yasal bir üretici veya tedarikçilerinden alınmış olması şartı aranır.

d) Üretici çiftliklerinde yapılacak sucul omurgalı canlı çalışmalarında Tarım ve Orman İl Müdürlüğüne verilmiş izin belgesi istenir.

e) **(Mülga: 23.07.2023 tarih ve 349 sayılı Senato)**

f) Doğadan alınmış yabancı sucul omurgalı canlı üzerinde yapılacak deneyler, bilimsel gerekçesi yanında diğer sucul omurgalı canlıların deneyin amacı bakımından yeterli olmaması halinde onaylanır. Bu konuda yapılan çalışmalarda SOCYEK onayından sonra Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğünden izin alınır.

Sucul omurgalı canlıların deneylerde tekrar kullanımı

MADDE 15- (1) Sucul omurgalı canlıların genel sağlık durumu tamamen eski haline dönmüşse ve canlı üzerinde daha önce gerçekleştirilen prosedürleri değerlendirebilecek bir sorumlu yönetici tarafından uygun bulunmuşsa, daha önce kullanılan bir sucul omurgalı canlının tekrar kullanılmasına izin verilebilir.

Projelerin değerlendirilmesi

MADDE 16- (1) Projeler;

- a) Bilimsel, eğitsel veya yasal gerekçeleri,
- b) Sucul omurgalı canlı kullanımı gerekçeleri,
- c) Prosedürlerin mümkün olan en insani ve çevreye duyarlı şekilde gerçekleştirilmesinin tasarlanması,
- ç) Tahmin edilen bilimsel faydaları ve eğitim yönünden değeri,
- d) Prosedür şiddetinin sınıflandırılması,
- e) Elde edilecek fayda ve sucul omurgalı canlının çekeceği acı,
- f) Öldürme metotları, prosedürler, anestezi, tekrar kullanım, bakım ve barınma şartlarının geçerli mevzuata uygunluğu,
- g) Geriye dönük değerlendirmenin yapılıp yapılmayacağı ve ne zaman yapılacağı, kriterlerine göre KTÜ SOCYEK tarafından değerlendirilir.

Eğitim çalışmaları

MADDE 17- (1) KTÜ SOCYEK aşağıdaki eğitim çalışmalarını yapar.

- a) Sucul omurgalı canlı ile uğraşan ve/veya uğraşacak olan araştırmacıların eğitimleri için sucul omurgalı canlı deneyleri kullanım sertifikası programları açar. Başarılı olanlara "Sucul Omurgalı Canlı Kullanım Sertifikası" verilir.
- b) Sucul omurgalı canlı üretilmesi, yetiştirilmesi ve bakımında görevli personelin periyodik olarak meslek içi eğitim almasını sağlar.
- c) Eğitim programları KTÜ SOCEK tarafından belirlenmiş yetkili kişiler tarafından yürütülür.
- ç) Sucul omurgalı canlı kullanım sertifika programının Üniversitede nasıl yürütüleceği ve ne zaman açılacağına KTÜ SOCYEK önerisi ve Üniversite Yönetim Kurulu/Senatosunun onayı ile karar verilir.
- d) Sertifika programı Tarım ve Orman Bakanlığı Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü eğitim programı hükümlerine göre hazırlanır.
- e) Düzenlenen sertifika eğitim programları otuz gün önce SOCMEK'e bildirilir.
- f) Sucul omurgalı canlı kullanım sertifika programında derslerin %80'ine devam etmek zorunludur. Program sonunda yapılacak sınavda başarılı olmak için 100 üzerinden 70 puan almak gerekir. Programa kaydolup devam ve başarı şartını yerine getirenlere "KTÜ- Sucul Omurgalı Canlı Kullanım Sertifikası" verilir. Sertifika Rektör ve KTÜ SOCYEK Başkanınca imzalanır.
- g) KTÜ SOCYEK sertifika eğitim programları sonunda başarılı olarak sertifika alan kursiyerler bilgilerini SOCMEK'e bildirmekle yükümlüdür.

Sertifikaerin eřdeęerlięi

MADDE 18- (1) Bu Yönergeye esas olan yönetmelik hükümleri dışında başka kuruluşlardan alınmış olan sucul omurgalı canlı kullanım sertifikalarının ya da benzerlerinin bu yönetmelik hükümlerine göre eşdeğer olup olmadığına KTÜ SOCYEK karar verir. Yönetmelik hükümlerine göre kurulmuş etik kurullardan verilen sertifikaların eşdeğer olup olmadığına KTÜ SOCYEK karar verir.

Eęitimlerin sertifika programlarına eřdeęerlilięi

MADDE 19- (1) Lisans/yüksek lisans düzeyinde sucul omurgalı canlı kullanımı ile ilgili alınmış olan eğitimlerin sertifika programına eşdeğer olup olmadığına KTÜ SOCYEK karar verir.

Gizlilik

MADDE 20- (1) KTÜ SOCYEK'in yazışmaları gizli olup, bu Yönergede belirtilen yetkili kurumlar dışında üçüncü şahıslara bilgi verilemez.

Geçerlilik süresi

MADDE 21- (1) KTÜ SOCYEK'in oluru onaylanan protokolde belirtilen konu ve süre için geçerlidir. Süresinde bitirilemeyen projeler için ek süre istenmesi zorunludur.

Protokollerin geçerlilięi

MADDE 22- (1) KTÜ SOCYEK'in oluru verilen protokole uygun olmak kaydıyla geçerlidir. Protokolde değişiklik talebi olması durumunda KTÜ SOCYEK'in önceden bilgilendirilmesi ve ek onay alınması zorunludur.

Yönergede hüküm bulunmayan haller

MADDE 23- (1) Bu Yönergede belirtilmeyen hususlarda ilgili kanun ve yönetmelik hükümleri geçerlidir.

Yürürlük

MADDE 24- (1) Bu Yönerge, Üniversite Senatosunca kabul edildikten sonra Sucul Omurgalı Canlı Deneyleri Merkezi Etik Kuruluna sunulur. Sucul Omurgalı Canlı Deneyleri Merkezi Etik Kurulu tarafından onaylandığı tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 25- (1) Bu Yönerge hükümlerini Karadeniz Teknik Üniversitesi Rektörü yürütür.